

Pleitnota voortzetten ISDE-subsidie amendement wind en zon vanaf 2024

T.a.v. Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken en Klimaat

Onderwerp: Brandbrief subsidiestop ISDE-regeling kleine erfwindmolens- en zonneprojecten
Datum: 17-05-2023

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Graag zouden wij u - als lid van de vaste Kamercommissie - het bericht onder aandacht willen brengen betreffende de dreigende subsidiestop voor (kleine) zon-PV en kleine windmolens. Doelgroep hiervoor zijn met name agrariërs in het buitengebied, MKB-bedrijven en maatschappelijke organisaties zoals scholen en verzorgingstehuizen. Zij hebben het juist hard nodig om met deze subsidie de eigen energie te kunnen opwekken om zo de energielasten te beperken in hun bedrijfsvoering.

Bij de behandeling van de begroting van EZK in november 2019 heeft Kamerlid Agnes Mulder (in samenwerking met Sienot, Harbers, Dik-Faber) een amendement ingediend voor €100 miljoen extra subsidie voor (kleine) zon-PV en kleine windmolens (Kamerstuk 35300-XIII, nr. 16). Dit amendement kreeg kamerbrede steun. Doordat deze regeling een einddatum kent en niet actief is verlengd, loopt deze automatisch af, als er niet politiek of bestuurlijk wordt ingegrepen.

Wij vragen u of u de minister wilt verzoeken kleinschalig wind en zon in de ISDE-regeling voor de komende jaren te continueren.

In deze brief geven we u meer informatie over de nut en noodzaak en toelichting bij deze onderwerpen:

- 1 Belang opwek eigen energievoorziening is een succesverhaal
- 2 Oplossing netcongestie
- 3 Verschil continuering ISDE-regeling tussen MKB en particulieren
- 4 Stimulerend effect - draagt belangrijk bij aan klimaatdoelstellingen

1 Eigen energie opwek is een succesverhaal

De huidige regeling is een groot succes en wordt elk jaar steeds meer benut. Door deze regeling kunnen steeds meer MKB-bedrijven (deels) voorzien in de eigen energiebehoefte. Na het aannemen van het amendement was deze subsidieregeling vrij vlot in werking. Na de nodige voorbereidingstijd is gebleken dat de initiatiefnemers de regeling goed weten te vinden en dat er veel gebruik van wordt gemaakt.

Het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het buitengebied is van groot belang. Bedrijven en publieke organisaties (zoals scholen) kunnen tot uiterlijk in 2023 nog in het eigen energieverbruik voorzien doormiddel van een kleine erf windmolen of zonnepanelen. Indien de ISDE-subsidie voor deze middelen zal komen te vervallen, zullen deze organisaties met moeite verder kunnen verduurzamen, dit betreft circa 2.500 middelgrote projecten per jaar. Voor deze sectoren is een verlenging van de ISDE-subsidie een voorwaarde voor verduurzaming! De energie-investeringsaftrek, salderingsregeling noch de SDE++ zijn voor deze middengroep alternatieven voor de ISDE.

2 Draagt bij aan oplossing netcongestie

Naast grote opwekinstallaties die gebruik maken van de SDE++ subsidies, is het van belang dat energie op middelgrote schaal blijft worden opgewekt. Op deze schaal kan een hoge mate van gelijktijdigheid van verbruik en opwek gerealiseerd worden. Oftewel, de stroom wordt direct verbruikt op de eigen locatie. In tijden van netcongestie vragen de grote netbeheerders (Liander, Enexis, Stedin, Tennet) de markt om projecten te initiëren waarmee het net minder belast wordt.¹ De gerealiseerde projecten vanuit de ISDE-subsidie zijn dé oplossing hiervoor. Alle projecten binnen deze ISDE-regeling kunnen op het net worden aangesloten: de erwindmolen en middelgrote zonnedaken zijn hét laaghangend fruit van de energietransitie! Met name door een gelijktijdig energie opwekprofiel ontlasten erwindmolens het energienetwerk.

3 Verschil continuering ISDE-regeling tussen MKB en particulieren

In de laatste wijzigingen van de ISDE-regeling is eind 2022 de categorie voor MKB en maatschappelijke organisaties helaas tussen wal en schip beland. Eind 2022 is de regeling alleen voor particulieren en VvE's verbreed.² Vóór de start van de ISDE-subsidie (december 2020), voortkomend uit het amendement, is het ministerie door Holland Solar en NWEA gewaarschuwd voor een dreigend start-stop effect van deze subsidie voor de sector. In juni 2021 is dit risico wederom genoemd door de betrokken sectoren tijdens een evaluatiemoment met het ministerie van EZK. Naar aanleiding daarvan zou het ministerie ambtelijk het ISDE-subsidieplan vanaf 2024 uitwerken en ervoor zorgen dat de mogelijkheden vanuit het amendement gecontinueerd worden.

4 Stimulerend effect – draagt belangrijk bij aan klimaatdoelstellingen

Door internationale ontwikkelingen (lees oorlog in Oekraïne en inflatie) wordt eigenvoorziening van energie steeds belangrijker. Wind en zonprojecten zijn belangrijk om op grote schaal de klimaatdoelstellingen te halen. Tegelijkertijd is er een werkelijkheid dat bedrijven en organisaties ook energie kunnen opwekken puur voor de eigen energiebehoefte (op kleinere schaal dus).

De huidige ISDE-regeling heeft een belangrijk stimulerend effect, sterker nog, het is een noodzakelijke aanjager om voor dit segment elektriciteitsverbruikers te kunnen blijven opwekken: bij veruit de meeste op deze schaal projecten is de ISDE-subsidie voorwaardelijk voor een sluitende businesscase, zelfs als de energieprijzen omhoog gaat.

In de huidige ISDE-subsidie regeling zijn een aantal voorwaarden opgenomen, een voorwaarde met betrekking tot zonnepanelen is dat het netto eigen verbruik op de kleinverbruikersaansluiting minimaal 50.000 kilowattuur is in het jaar voorafgaand aan de subsidieaanvraag, en dat de windmolen of zonnepanelen worden aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting met een maximale doorlaatwaarde van 3 x 80 ampère. De aanvragers van de ISDE kunnen geen gebruik maken van de SDE++ subsidieregeling en vallen veelal ook buiten de mogelijkheden van de Energie-Investeringsaftrek. Doordat deze gebouwegenaren tegelijkertijd ook profiteren van lagere energiebelastingen (door de degressieve energiebelasting staffel) is ook de salderingsregeling onvoldoende om voor dit middensegment een business case sluitend te maken.

Zon

Door middel van de ISDE-regeling kunnen zonprojecten tussen de 15 tot 100 kilowattpiek gerealiseerd worden bij MKB en maatschappelijke organisaties (zoals scholen en verzorgingstehuizen). Dit gaat gemiddeld om circa 40 tot 250 zonnepanelen per project. De ISDE-subsidie bedraagt €125 per kWp opgesteld vermogen voor zonnepanelen.

Wind: continueren en subsidiebedrag omhoog door sterk stijgende kosten

De doelgroep die gebruik maakt van kleine erfmolens zijn agrariërs en MKB-bedrijven die in het buitengebied willen verduurzamen. Het subsidiebedrag voor een erwindmolen is €66 per vierkante meter rotoroppervlak. Voor een gemiddelde windmolen is dat circa €9.000 subsidie.

---

¹ <https://www.liander.nl/nieuws/2023/01/17/netbeheerders-op-zoek-naar-innovaties-om-netcongestie-tegen-te-gaan>

² <http://zoek.officiëlebevestigingen.nl/stcrt-2022-32911.html>

Specifieke aanvullende redenen die pleiten voor het gebruik van kleine erfwindmolens bij MKB-bedrijven:

- Alle huidige aanbieders zijn Nederlandse bedrijven met de productie in Nederland, kortom werkgelegenheid blijft in de regio. Alleen voor de windmolens is de schatting dat circa 300 tot 400 arbeidsplaatsen in de sector aanwezig zijn. Tevens komt een aanzienlijk deel van de grondstoffen voor de windmolens lokaal uit Nederland (bijvoorbeeld het hout van de kleine erfwindmolens);
- Met de huidige productiecapaciteit kunnen nu echt grote slagen gemaakt worden (Projecten zijn vlot te realiseren en hebben een gegarandeerde leveringszekerheid, anders dan bijvoorbeeld warmtepompen waar regelmatig exportproblemen zijn);
- Er is veel draagvlak voor erfwindmolens en het is dé manier voor agrariërs om verder te verduurzamen.

Budget

Het beschikbaar gestelde budget is nog niet volledig gebruikt. We willen u verzoeken dat deze gelden in ieder geval benut kunnen worden binnen de huidige regeling. Voor continuering van de regeling is gemiddeld €40 miljoen per jaar nodig om te kunnen voldoen aan de verwachte vraag in de komende jaren.

Tot slot

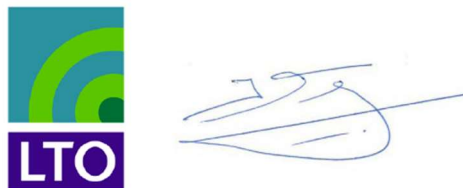
Wij vragen om uw inzet tijdens de behandeling van de begroting 2024 zodat wij vanaf 2024 ook in deze sector verder kunnen bouwen aan de verduurzaming van het MKB in Nederland. Graag gaan we hierover met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Hester Majj
FrieslandCampina

Sjaak van der Tak
LTO

Tevens namens:

Amelie Veenstra
Holland Solar

Jan Vos
NWEA

Tjark Hulst
Windmolens op Maat B.V

Paul Eduard
E.A.Z. Wind bv

Joop Bettink
BestWatt

John Braakman
Wind Energy Solutions,

